

Bruce Lee

Rođeni dječak čije je ime **Lee Yun Fan** značilo - **Neko tko se vraća**. Tako će i biti. Mali Bruc-e će otići natrag i kao šestogodišnjak imati i umjetničko ime **Li Siu-lung**, što znači **Mali Zmaj**.

Bruce Lee rođen je 27. studenoga 1940. u kineskoj godini Zmaja i satu Zmaja u Kineskoj četvrti u **San Franciscu**. Njegov otac je operni pjevač i glumac **Lee Hoi Chuen**, te majka **Grace** kinesko-njemačkog podrijetla. Imali su dvije kćeri **Phoebe** i **Agnes**, te sina **Petera**, kasnije prvaka u mačevanju. Nakon Brucea dobili su još jednog sina **Roberta**, danas glazbenika. Njegov otac doselio se s obitelji iz **Hong Konga** u **Ameriku**, te povremeno glumio u američkim filmovima. Kad su Bruce-u bila samo tri mjeseca otac ga odvođa na snimanje jer mu je redatelj rekao da mu treba jedna beba za nekoliko scena. Budući filmski junak tako je pred kamerama glumio kao tromjesečni dječčić u filmu **"Golden Gate Girl - Tears Of San Francisco"**. Bruce Lee je kao dječak bio gotovo anoreksičan i roditelji su s njim imali mnogo problema. Bio je bolehljiv, slabo je spavao i imao je noćne more. Kad mu je bilo šest godina obitelj se vratila u **Hong Kong** gdje je on zajedno s ocem glumio u filmu **"The Begining Of A Boy - The Birth Of Mankind"**. Dvije godine kasnije otac i sin zajedno su glumili u još jednom hong-konškom filmu **"My Son A-Chen"**. Tijekom školovanja Bruce Lee je nastavio glumiti pa je tako s navršениh 18 godina već imao iza sebe dvadesetak filmova, većinom u ulogama lualica uvijek spremnih na borbu. Dotad je već od slabašnog dječaka stasao u ljepuškastog, fizički spretnog tinejdžera. Roditelji su ga poticali da trenira borilačke vještine. On je već u ranoj dobi pokazao da je talentiran i uporan pa je marljivim, mukotrpnim vježbanjem ojačao i postao nevjerojatno vješt borac. Njegov najpoznatiji film iz tog razdoblja, u kojemu je prvi put do izražaja došla njegova borilačka vještina, bio je **"An Orphan's Tragedy"** iz 1955. Tih godina upisao se u razvikanu školu **Wing Chun kung-fua** u kojoj je svoju vještinu doveo do savršenstva. Pravi radoholičar, danju je snimao filmove, a noću je trenirao i sudjelovao u borbama i to ne samo na sportskim terenima. U to je doba upao u loše društvo pa je neko vrijeme čak bio vođa ulične bande **Tigrovi s raskrižja**. Nekoliko puta je zbog tučnjava s pripadnicima drugih bandi završio i u zatvoru, ali ga je majka uvijek uspijevala izbaviti. Igrom sudbine 1957 god. u filmu **"Thunderstorm"** glumio je mladića koji poput njega bio huligan, ali je smogao snage i vratio se na pravi put. Njegova majka shvatila je da bi njezin sin mogao loše završiti, pa ga je odlučila skloniti na sigurno; daleko od njegovog tadašnjeg društva. Neki tvrde i da se Bruce Lee tih godina sukobio sa sinom moćnog hong-konškog ganstera. Koji mu je zaprijetio da će ga ubiti, ali Bruce Lee to nikad nije potvrdio. U svakom slučaju, majka ga je poslala natrag u **San Francisco**. Djelomice zbog straha za njegovu sigurnost, a dijelom i da bi dobio šansu za uspjeh u **SAD-u**. Iako je u **Ameriku** krenuo samo sa 100 dolara u džepu, snalažljivi mladić je nešto zaradio već na

dugom putovanju brodom. Kako ga je osim borilačkih vještina zanimao i ples, na brodu je podučavao u plesnim koracima putnike iz prve klase. U **Hong Kong-u** bio je prvak u plesu **ča-ča-ća**. Jasno je otkud dolazi skladnost njegovih borilačkih pokreta i vlastiti borilački stil **Jeet Kune Do**. Poslije i u tome podučava holivudske glumce **Stevea McQueena** i **Jamesa Coburna**. Lee je mislio da će mu to biti znak prepoznatljivosti u **Americi**, koji će ga izdvojiti iz mase i pomoći mu na putu do željenog cilja - **Hollywooda**. No nije zapustio ni školovanje, pa je na sveučilištu u **Seattleu** diplomirao filozofiju. To mu je znanje poslije pomoglo u pisanju knjiga **"Chinese Kung Fu" (Kineski kung-fu)** i **"The Philosophical Art Of Self-Defence" (Filozofija umjetnosti samoobrane)**. Uz to je izbrusio i znanje jezika: osim engleskog, kantonskog i mandarinskog, naučio je i japanski. Početkom šezdesetih, dok je pohađao fakultet i istodobno vodio tečaj **kung-fua**, privukao je pozornost jedne od svojih učenica. **Linda Emery** i Bruce Lee vjenčali su se 1964 god. te zajednički otvorili školu **kung-fua** koja je brzo postala popularna. Snima je trenirao poznati filmski junak **Chuck Norris**.

Godinu dana kasnije **Linda** i Bruce Lee dobili su sina **Brandona**. Bruce je govorio da je **Brandon** jedini kosooki i plavokosi Kinez na svijetu. **Brandonov** djed **Lee Hoi Chuen** samo tjedan prije smrti doznao da je dobio unuka i tako sretniji otišao s ovog svijeta. Bruce je bio super tata, ali ne od onih koji mijenjaju pelene ili ustaju usred noći kad beba zaplače. Imao je druge stvari na umu, poput građenja karijere. Dok su živjeli u **Los Angelesu**, druga su se djeca bojala **Brandonova** oca, jer su znala da je majstor opasne borilačke vještine i da je njihova kuća puna raznih vrsta oružja koje se upotrebljava u **kung-fuu**. Bruce i **Brandon** bili su vrlo privrženi jedan drugom. **Linda Lee** potvrdila je da je njezin suprug priželjkivao i drugog sina, jer je smatrao da će biti bliskiji s muškim djetetom. 19. travnja 1969 godine kad mu se rodila kći **Shannon**, bio je pomalo razočaran. Međutim, čim ju je prvi put primio u naručje, zaljubio se u nju toliko da je i sam bio začuđen. Tih godina Lee je počeo dobivati i manje uloge u televizijskim serijalima i filmovima, a 1971 g. je bio na audiciji za glavnu ulogu u filmu **"Kung-fu"** ali ju je ipak dobio **David Carradin**. Lee se toliko razočarao da se s **Lindom** odlučio preseliti u **Hong Kong**, gdje je brzo dobio posao u televizijskom serijalu **"Green Hornet"** u kojem je glumio. Pomagao pri snimanju i promociji. Vidjevši koliko je pun ideja, **Raymond Chow**, vlasnik studija **Golden Harvest**, ponudio mu je petogodišnji ugovor. **Chow** je očito imao dobar osjećaj za posao jer je već 1972. Bruce Lee u **Hong Kongu** postigao veliki uspjeh s borilačkim filmom **"The Big Boss - Fists Of Fury"**. Producenti su ga počeli salijetati novim ulogama, a Lee je izabrao onu u filmu **"U zmajevom gnjezdu" (Enter the Dragon)**, hongkonško-američkoj koprodukciji. Kad je prije snimanja postavio uvjet da se scene moraju dorađivati dok on ne bude zadovoljan, producenti su olako pristali, da bi se kasnije hvatali za glavu jer je svaku ponavljao dok, po njegovu mišljenju, ne bi bila savršena. No, njegov trud i perfekcionizam su se očito isplatili, jer je film **"U zmajevu gnjezdu"**, koji je stajao samo 850 tisuća dolara, te godine bio jedan od najgledanijih u svijetu, a dosad je zaradio više od 200 milijuna dolara. Na krilima tog uspjeha, Bruce Lee je proširio ugovor s tvrtkom **Raymonda Chowa**: za novi film je sam napisao scenarij i režirao ga. Tako je nastao film **"Na zmajevom putu"**, gdje je kao glumca prvi put doveo svog učenika **Chucka Norrisa**. Tim filmom ponovio je uspjeh prethodnog, no nije dugo uživao u novostečenoj slavi. Misteriozna smrt 20. srpnja 1973 god. dok je snimao film **"Igra smrti" (Game Of Death - Bruce Lee's Game Of Death)**, koji je poslije dovršio njegov prijatelj (**Robert Clouse**). Otišao je u posjet prijateljici, glumici **Betty Ting Pel**, kojoj je kanio ponuditi glavnu žensku ulogu u svojem sljedećem filmu. Boljela ga je glava pa mu je ona ponudila tablete protiv bolova koje je i sama koristila. Samo nekoliko trenutaka nakon što ju je progutao, Bruce Lee se onesvijestio. Uspaničena **Ting Pel**

odmah je pozvala hitnu pomoć, no kad su bolničari stigli, on je već bio mrtav. Liječnici su napisali da je glumac u 32. godini umro od cerebralnog edema, izazvanog alergijskom reakcijom na lijek koji dotad nije uzimao. Mnogi nisu mogli povjerovati da je zdrava osoba, u naponu snage, tako iznenada umrla. Sumnjalo se i da ga je **Betty Ting Pel** otrovala pa je dugo morala dokazivati svoju nevinost, drugi su, pak, tvrdili da je netko ljubomorani na njegov uspjeh bacio na njega kletvu te da je njegova smrt djelo demona. Nakon tradicionalnog kineskog ispraćaja u **Hong Kongu**, kojemu je prisustvovalo više od 30 tisuća obožavatelja. Obitelj **Lee** vratila se u **Seattle**, gdje je njegovo tijelo pokopano na groblju **Lake View**. Jedina osoba u obitelji koja nije prihvatila to objašnjenje je njegova majka **Grace**, kojoj je on tri godine uoči tragičnog kraja pomogao da dobije useljeničku vizu i preseli se u **SAD**. **Brandon** i **Shannon Lee** postali su glumci, ali je **Brandon** postigao veći uspjeh. Završio je studij glume na **Emerson Collegeu** u **Bostonu**, snimio nekoliko televizijskih i filmskih uloga, a kad bi ga pitali kako nosi teret slavnog prezimena, odgovarao je: - Ponosno! Bruceova obitelj poslije njegove smrti; kao i njegov otac, i **Beandon Lee** je umro u bizarnim okolnostima pa su se ponovno počele širiti glasine o kletvi nad cijelom obitelji. Pri kraju snimanja filma "**Vrana**", po popularnom stripu, u kojemu je 1993 godine glumio glavnu ulogu, netko je zabunom stavio pravi metak u pištolj. **Brandon** je tijekom snimanja pogođen u truh, odmah je pozvana hitna pomoć, ali mu nije bilo pomoći. Nakon nekoliko sati umro je u bolnici. Redatelj je poslije uništio filmsku vrpcu na kojoj je snimljeno njegovo ranjavanje, ali je film dovršen uz pomoć dublera i korištenjem prijašnjih snimki. Nekoliko mjeseci kasnije film je postigao veliki uspjeh, a poslije je snimljeno i nekoliko nastavaka. Iznenadna **Brandon-ova** pogibija ponovno je pokrenula niz teorija o kletvi nad obitelji **Lee**. **Linda Lee** se nakon mužve smrti dvaput udavala. Prvi put 1988 g. za **Toma Bleekera**, od kojeg se razvela 1991 g. Iste godine udala se za **Brucea Cadwella**, s kojim i danas živi u **Idahou**, ali i dalje njeguje uspomenu na **Brucea Leeja**. Napisala je nekoliko knjiga o njemu, a jednu od njih, "**The Bruce Lee Story**", posvetila je njihovoj djeci **Brandonu** i **Shannon**. **Bruce Lee** i danas je kultno ime među obožavateljima borilačkih vještina, a Kinezi ga smatraju nacionalnim junakom. U **Peking-u** je otvoren muzej posvećen njegovim filmovima, a u **Hong Kong-u** su mu 2005 godine podignuli spomenik. Zanimljivo, iste godine **Lee-jev** spomenik podignut je i u **Mostaru**. Na inicijativu "**Urbanog pokreta**" otkriven je spomenik junaku koji je bio drag svima u tom gradu, podijeljenom zbog rata. Organizatori tada su rekli:

„Ne podižemo spomenik glumcu, ni liku kojeg je glumio, već samoj ideji pravde u osobi najkarizmatičnijeg majstora borilačkih vještina 20. stoljeća“.

Filmografija:

- (1971) **The Big Boss** (Veliki gazda)
- (1972) **The Chinese Connection** (Kineska veza)
- (1973) **Return Of The Dradon** (Na zmajevom putu)
- (1973) **Enter The Dragon** (U zmajevom gnijezdu)
- (1978) **Game Of Death** (Igra smrti)
- (1981) **Tower Of Death** (Toranj smrti)

